

Niittyseminaari 21.11.2019 Seinäjoki

Kaupunkiniittyjen monimuotoisuus, hoitoluokitus ja kunnossapidon käytännöt

maisema-asiantuntija Riikka Söyrinki
ProAgria Etelä-Suomi ry, MKN Maisemapalvelut

ViherB -tiedotushanke

- Toteuttajina Viherympäristöliitto ja ProAgria Etelä-Suomen MKN Maisemapalvelut.
- Toimenpiteitä vuonna 2019: opintoretket, lyhytvideo, lehti-artikkelit, näyttelyosasto Viherpäivillä, sometiedotus sekä *viheralan ammattilaisille suunnattu uusi työohjeisto (valmis Viherpäivillä 2020)*.
- Vuonna 2018 valmistui opinnäytetyö: Räfsten Mikko. HAMK Lepaa. Selvitys avoimien viheralueiden nykytilasta.
<https://www.theseus.fi/handle/10024/158239>
 - Webropol –kyselyyn saatiin yhteensä 28 vastausta 26 paikkakunnalta.

Maiju ja Yrjö Rikalan puutarhasäätiö tukee ViherB -tiedotushanketta.

**”64 % vastaajista näkee avoimien
viheralueiden määrän kasvavan
tulevaisuudessa.”**

Kuntakysely 2018

**”Tärkeimpiä avoimien viheralueiden
tuottamia palveluja ovat
virkistyskäyttö, maisema ja
kulttuuriperintö.”**
Kuntakysely 2018

Kaupunkiin tietyt tuottavat monia palveluja

- avoimia ja valoisa elinympäristöjä, joissa on omanlaisensa ja monimuotoinen eliölajisto
- lisäävät luonnon monimuotoisuutta ja maiseman vaihtelevuutta
- luontoelämyksiä ja estetiikkaa asukkaille
- mahdollisuuden perinteisestä kulttuuri-maisemasta ja avoimista näkymistä nauttimiseen
- mahdollisuuksia asukkaiden liikkumiselle ja virkistäytymiselle
- mahdollisuuksia havainnoida ja oppia ympäristöstään

Kuvat: Auli Hirvonen

Kuvat: Auli Hirvonen

VIHERALUEIDEN HOITOLUOKITUS

- rakennetut ja avoimet viheralueet

(Viherympäristöliitto 2007)

A RAKENNETUT VIHERALUEET

A1 Edustusviheralueet

A2 Käyttöviheralueet

A3 Käyttö- ja suojaviheralueet

B AVOIMET VIHERALUEET

B1 Maisemapelto

B2 Käyttöniitty

B3 Maisemaniitty ja laidunalue

B4 Avoin alue ja näkymä

B5 Arvoniitty

B2 Käyttöniitty

- tarjoaa virkistyskäyttömahdollisuuksia kuten piknik tai pallopelit
- säilyttää avoimen maiseman siistinä
- hoidetaan yleensä murskaamalla 2-4 kertaa vuodessa

B3 Maisemaniitty ja laidunalue

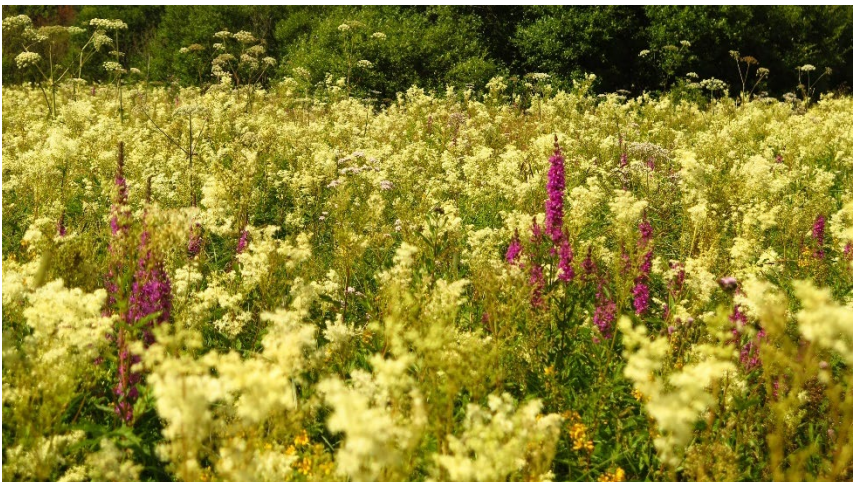
- säilyttää kulttuurimaiseman avoimuuden ja lisää luonnon monimuotoisuutta
- tarjoaa virkistystä ja elämyksiä
- liikkuminen ohjataan niittypoluille tai käytäville
- hoidetaan yleensä niittämällä tai murskaamalla 1-2 kertaa vuodessa tai laiduntamalla

B4 Avoin alue ja näkymä

- avoimena säilytettävät näkymät ja alueet, mm. johtoaukeat, tienvarret ja kosteat niityt
- virkistyskäyttö vähäistä
- avoin maisema, sallitaan nuori vesakko
- hoidetaan yleensä raivaamalla 2-5 vuoden välein

B5 Arvoniityt

- arvokas avoin tai puoliavoin alue; lajisto, maisema, kulttuurihistoria tms. arvotekijä
- hoito säilyttää arvokkaan lajiston elinolosuhteet tai muun arvotekijän
- tarjoaa usein myös virkistystä ja elämyksiä
- hoidetaan kohdekohtaisen hoitosuunnitelman mukaan, esim. niitto ja niittojätteen keruu tai laidunnus

B1
Maisemapelto

B2
Käyttöniitty

B3
Maisemaniitty
ja laidunalue

B4
Avoin alue ja
näkyvä

B5
Arvoniitty

Viljely

Niittomurskaus

Räätälöidyt
toimenpiteet

Niitto ja niitto-
jätteen keruu

Niitto ja niitto-
jätteen keruu

Laidunnus

Laidunnus

Laidunnus

Raivaus

**Tulossa:
Viheralueiden kunnossapitoluokitus - RAMS 2020**

Avoimet viheralueet Maisemapeltojen ja niittyjen ylläpito 2015-2025

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön kehittäminen

Avoimien viheralueiden verkosto; kokonaisuus haltuun

Kartta 1. Nykyiset B-hoitoluokan kohteet urakka-alueittain

Avoimien viheralueiden tavoitetilanne Tampereella vuonna 2025

- Nykyiset keskeisimmät avoimet viheralueet ja niiden ominaispiirteet ovat säilyneet maiseman- ja luonnonhoitoalueilla.
- Uusilla kaava-alueilla on säilytetty tai muodostettu avoimia viheralueita osana monimuotoista viherverkkoa.
- Monimuotoisuuden säilymistä ja kehittämistä tukevat suuralueilla kooltaan ja tyypiltään vaihtelevat avoimet viheralueet.
- Kukkivien maisemapeltojen ja maisemaniittyjen määrä on lisääntynyt ja ylläpito vakiintunut.
- Avoimien alueiden hoitotoimenpiteet ja urakoinnin käytännöt ovat vakiintuneet ja tilaajalla on käytössään toimiva urakoitsijaverkosto. Hoidon ulkopuolella ei ole kohteita.
- Alueiden peruskunnostuksiin on varmistettu riittävät resurssit ja töiden ohjelmointi.
- Talkootoiminta ja asukkaiden aktivointi on säännöllistä ja ohjattua.

- Kohdekortit ja toimenpidetaulukko kunnossapidon työkaluna > luokituksen mukainen kunnossapito
- Toimenpidetaulukosta löytyy helposti kohteiden hoitoluokat, kunnossapidon toimenpiteet ja ajankohdat
- Kehittämissuunnitelmasta apua myös tiedotukseen ja asukaspalautteisiin

LIITE 1 Toimenpidetaulukko

NRO	Viheralueen nimi	Luokka	Pinta-ala	Ylläpito	Ajankohta	Raivaus	Kuivatus	Vieraslajit
URAKKA-ALUE: KALKKU								
1.1	Salmenpuisto	B3	2301	Niittomurskaus 1 krt	Heinäkuu	x		x
1.2	Teerivuorenpuisto*	B2 ja B5	8389	B2: niittomurskaus 3 krt, B5: niitto 1 krt	Kesä-, heinä- ja elokuu		x	
1.3	Piikahaka	B5	40012	Erillisen suunnitelman mukaan				
1.4	Ikurinpuisto länsi	B4	2676	Raivaus 2-5 vuoden välein	Elokuu			
1.5	Ikurinpuisto 1 - ikurinpuisto 2	B4	8721	Raivaus 2-5 vuoden välein	Elokuu			
1.6	Heinämiehenpuisto	B4	2315	Raivaus 2-5 vuoden välein	Elokuu			
1.7	Tesomanpuisto-apilapuisto	B3	1091	Niittomurskaus 1 krt	Elokuu			x
URAKKA-ALUE: LIELAHTI								
2.1	Omenapuisto	B3	7512	B3: niittomurskaus 2 krt, B4: raivaus 2-5 vuoden välein	Kesäkuu ja elokuu	x		x
2.2	Kohmanpuisto 1 - kohmanpuisto 2*	B3	1091	Niittomurskaus 1–2 krt, kelta-apilan kasvupaikan niitto vain syyskuussa	Syyskuu ja mahd. Kesäkuu	x	x	x
2.3	Kohmanpuisto 3	B1, B2 ja B3	34848	B1: erillisen suunnitelman mukaan, b2: niittomurskaus 3 krt, B3: niittomurskaus 1 krt	Kesä-syyskuu	x	x	

**ERILAN HARJUN
PAAHDERINNE**

Eriplanharjun arvostus

Ympäristöministeriön päätös (13/10/2010) arvostaa Eriplanharjun arvostusalueen. Alue on luonnonsuojelun erityisalue, joka on suojeltu kansainvälisen arvokkuuden vuoksi. Alueella on merkittävä ja ainutlaatuinen biodiversiteetti, joka on suojeltava.

Arvostus

Arvostus	1
Arvostus	2
Arvostus	3
Arvostus	4
Arvostus	5
Arvostus	6
Arvostus	7
Arvostus	8
Arvostus	9
Arvostus	10

Arvostus

Arvostus	1
Arvostus	2
Arvostus	3
Arvostus	4
Arvostus	5
Arvostus	6
Arvostus	7
Arvostus	8
Arvostus	9
Arvostus	10

Yhteystiedot

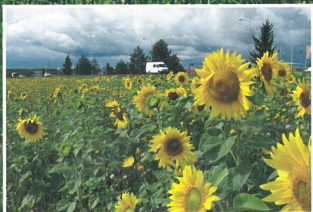
Yhteystiedot
Lisätietoja
www...

Niityt ja maisemapellot

hoidon kriteerit ja työohjeet

Kunnossapidon käytännöt

- Niityt ja maisemapellot –julkaisussa hyvät perustiedot.
- Osa kunnista panostaa avoimiin viheralueisiin, esim. oma kehittämissuunnitelma ja työohjeet.
- Usein kuitenkin monia, vaihtelevia käytäntöjä sekä kuntien sisällä että kuntien välillä.
- Kunnossapito koetaan välillä vaikeaksi, ehkä siksi että selkeät ohjeet ja usein myös hoitoluokitus puuttuu.

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

VIHERALUEIDEN HOITO

VHT '14

HOIDON LAATUVAATIMUKSET

KASVILLISUUS – RAKENTEET – TALVIHOITO – PUHTAANAPITO – TÖHRYT – ERITYISALUEET

VIHERYMPÄRISTÖLIITON JULKAISU NRO 55

- Julkaisu viheralueiden hoidon laatuvaatimuksista, mukana myös niityt ja maisemapellot.

Kunnossapidon kehittäminen

- Tarve monimuotoiselle kaupunkiluonnolle!
(ilmastonmuutos, monimuotoisuuskato)
- Edullista hoitoa verrattuna rakennettuihin viheralueisiin
- Avoimuuden säilyttäminen
- Lisätään suunnitelmallisesti alueiden luonnon monimuotoisuutta sekä monipuolista virkistyskäyttöä
- Kohdennetaan resurssit hoitoluokituksen mukaisesti ja selkeytetään kunnossapidon käytäntöjä
- Lisätään tietoutta avoimista viheralueista sekä viheralueiden kunnossapitoon että alueiden käyttäjille

MKN Maisemapalvelut

Suunnittelupalvelumme avoimille viheralueille

- kehittämissuunnitelmat ja viherpalveluohjelmat
- hoitoluokitukset
- maisemapeltojen viljelykiertosuunnitelmat ja viljelysuunnitelmat
- arvonniittyjen hoitosuunnitelmat
- laidunalueiden hoitosuunnitelmat

Tarvittaessa myös

- selvitämme lähialueen urakoitsijat
- etsimme laiduneläimet ja hoidamme laidunnuksen järjestelyt
- seuraamme alueiden kunnossapidon laatua

